

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Davidem Kryskou ve věci

žalobkyně: **D. B.**, narozena X
státní příslušnice Ukrajiny
bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Holešovice, Praha 7

o **žalobě proti rozhodnutí** žalovaného ze dne 3. 5. 2021, č. j. OAM-38/ZA-ZA11-VL14-2021,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 5. 2021, č. j. OAM-38/ZA-ZA11-VL14-2021, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci a obsah podání účastníků

1. Žalobkyně se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném ke dni podání žádosti (dále jen „zákon o azylu“) zamítl jako zjevně nedůvodnou žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany.

Shodu s prvopisem potvrzuje: J. R.

2. Žalobkyně v žalobě předně namítá nesprávnou aplikaci § 3 ve spojení s § 2 odst. 4, § 50 odst. 3 a 4, § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu. Podle žalobkyně žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav o zemi jejího původu a nepřezkoumatelným způsobem posoudil možnost jejího vnitřního přesídlení. Žalobkyně k tomu odkazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) a zprávy o situaci v zemi původu.
3. Žalovaný ve vyjádření k žalobě navrhl zamítnutí žaloby. Žalovaný stručně shrnul dosavadní vývoj věci, přičemž poukázal na to, že v řízení nevyšlo najevo, že by žalobkyně byla pronásledována nebo že by jí hrozila vážná újma ve smyslu zákona o azylu. Žalobní námitky považuje za obecné, přičemž má za to, že došlo ke splnění podmínek stanovených § 16 odst. 2 zákona o azylu. V ostatním žalovaný odkazuje na obsah správního spisu a odůvodnění napadeného rozhodnutí.

Skutková zjištění vyplývající z obsahu správního spisu

4. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobkyně dne 3. 2. 2021 podala žádost o udělení mezinárodní ochrany v ČR.
5. Dne 5. 2. 2021 poskytla žalobkyně údaje k podané žádosti, z nichž vyplývá, že: (i) je státní příslušnicí Ukrajiny; (ii) je ukrajinské národnosti; (iii) je schopna dorozumět se rusky, ukrajinsky, anglicky a česky; (iv) je pravoslavného vyznání; (v) není členkou politické strany či hnutí, ani se politicky neangažovala; (vi) je svobodná a bezdětná; (vii) v zemi původu žila bezprostředně před odjezdem v D., trvalý pobyt měla hlášen ve vesnici S. v Zakarpatské oblasti; (viii) je zdráva; (ix) k důvodům své žádosti o mezinárodní ochranu uvedla, že v zemi původu jí vyhrožovali vojáci, kteří sloužili s jejím přítelem, který byl při výkonu vojenské služby zabit, policie jí nepomohla, navíc se na Ukrajině nemá kam vrátit a studium v Praze jí nevyšlo.
6. Dne 5. 2. 2021 byl se žalobkyní proveden pohovor. Z něj vyplývá, že žalobkyně vyrostla v Zakarpatské oblasti, v D. měla babičku, za kterou jezdila. V ČR žije její matka. V roce 2018 jí kamarád jejího přítele oznámil, že její přítel byl zabit. Následně jí vojáci, se kterými sloužil, přinesli jeho věci a řekli jí, že se nemá na nic ptát. Vyšetřování jeho úmrtí bylo iniciováno jeho matkou, ona sama nic neví. V roce 2018 byla na policii v D., v části kontrolované ukrajinskou vládou. Policie na její oznámení o zabití přítele nereagovala. Do ČR přicestovala v roce 2018, kdy si našla práci v Mladé Boleslavi. Dlouhodobý pobyt skončil z důvodu zániku jejího zaměstnavatele. V lednu 2020 byla na Ukrajině, neboť si zkoušela vyřídit vízum. Výsledek řízení nezná. Problémy s orgány veřejné moci v zemi původu neměla. V Zakarpatské oblasti žije její teta, které prodali rodinný dům. Nové vízum si nechce vyřídit z časových důvodů.
7. Pro posouzení situace v zemi původu jsou součástí správního spisu dokumenty zpracované žalovaným: (i) „*Ukrajina – Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu*“ ze dne 8. 8. 2020 a (ii) „*Ukrajina Informace MZV ČR*“ ze dne 22. 2. 2021 týkající se situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti a návratu do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí.
8. Žalobkyně se s podklady rozhodnutí seznámila dne 20. 4. 2021, přičemž nevyužila svého práva se s podklady podrobně seznámit a navrhnout jejich doplnění. Na výzvu k případnému sdělení dalších skutečností uvedla, že od 9 let žila s babičkou v D. a od 14 let chodili s babičkou na shromáždění a mírové akce, kdy proti nim zakročily ozbrojené

složky; následně bylo jí i její rodině vyhrožováno smrtí. Dále byla podrobena domovní prohlídce, při které byla zraněna a zlomila si ruku a její babičku postihl infarkt. Tyto útoky a vyhrožování se opakovaly.

9. Napadené rozhodnutí si žalobkyně osobně převzala dne 26. 5. 2021. Napadeným rozhodnutím žalovaný žádost žalobkyně zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, přičemž podle § 16 odst. 3 zákona o azylu neposuzoval, zda jsou zde důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu nebo udělení doplňkové ochrany podle § 14b zákona o azylu nebo zda žalobkyně neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, nebo že jí hrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu. V odůvodnění žalovaný shrnul dosavadní průběh řízení, údaje poskytnuté k žádosti o udělení mezinárodní ochrany a obsah výpovědi žalobkyně během pohovoru a její tvrzení při seznámení se s podklady rozhodnutí. Doplnění tvrzení zhodnotil jako nevěrohodné. Dále vzal v potaz státní občanství žalobkyně a hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu s tím, že poslední hlášený pobyt žalobkyně byl v Zakarpatské oblasti. Žalovaný dospěl k závěru, v případě žalobkyně lze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu ve smyslu zákona o azylu. Zároveň žalovaný poukázal na účelovou snahu žalobkyně legalizovat si svůj pobyt na území ČR, neboť jí předchozí pobytové oprávnění zaniklo.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

10. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (§ 32 odst. 1 zákona o azylu), osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud je při přezkumu rozhodnutí správního orgánu vázán uplatněnými žalobními body (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.).
11. Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. vychází soud při přezkoumání rozhodnutí správního orgánu ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“) vyžaduje, aby soudy přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ podle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu. Členské státy Evropské unie byly povinny výše uvedené pravidlo transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (srov. čl. 51 odst. 1 procedurální směrnice). Protože doposud nebyly do českého právního řádu požadavky čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice promítnuty, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula, a žádost žalobkyně o mezinárodní ochranu byla v projednávané věci podána po uvedeném datu, může se žalobkyně v rozsahu její působnosti dovolávat přímého účinku uvedeného článku procedurální směrnice. Ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s. se pak neužije.
12. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání, neboť pro takový postup byly splněny podmínky předvídané v § 76 odst. 1 s. ř. s.

Posouzení žaloby soudem

13. Úvodem soud předesílá, že žaloba proti rozhodnutí správního orgánu musí mimo jiné podle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobkyně napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. Míra precizace žalobních bodů přitom předurčuje, jaké právní ochrany se žalobkyni u soudu dostane (srov. § 75 odst. 2 větu první s. ř. s.). Čím je žalobní

Shodu s prvopisem potvrzuje: J. R.

bod obecnější, tím obecněji k němu správní soud přistoupí a posoudí ho. Není na místě, aby soud za žalobkyni spekulativně domýšlel další argumenty či vybíral z reality skutečnosti, které žalobu podporují.

14. Žalobkyně nejprve obecně namítá, že v řízení byla porušena ustanovení § 3 ve spojení s § 2 odst. 4, § 50 odst. 3 a 4, § 68 odst. 3 správního řádu, § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu. Tyto obecné námitky však soud nepovažuje za žalobní body ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Podle ustálené judikatury je žalobním bodem konkrétní (tj. ve vztahu k žalobkyni a k projednávané věci individualizované) skutkové tvrzení doprovázené konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobkyně napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. *„Líčení skutkových okolností nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých ‚obvyklých‘ nezákonností, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. Žalobce je povinen vylicít, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl žalovaný vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami“* (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005-58). Těmto požadavkům ovšem výše uvedené námitky nedostály, neboť jde pouze o citace či parafráze ustanovení správního řádu a zákona o azylu, která měla být porušena, aniž by žalobkyně uvedla konkrétní skutečnosti či právní argumentaci, o něž své tvrzení o nezákonnosti napadeného rozhodnutí opírá. Soud se jimi proto samostatně nezabýval.
15. Žalobkyně namítá zejména jednak nebezpečí existující v D. a v oblasti tzv. D. a jednak nesprávnost posouzení možnosti jejího vnitřního přesídlení v rámci země původu.
16. Žaloba je důvodná.
17. Dle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemi původu stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a, který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.
18. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.
19. Podle § 16 odst. 3 zákona o azylu, jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení

Shodu s prvopisem potvrzuje: J. R.

mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.

20. Podle § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví ministerstvo vyhláškou seznam bezpečných zemí původu, bezpečných třetích zemí a evropských bezpečných třetích zemí; seznamy zemí stanovené vyhláškou ministerstvo přezkoumá nejméně jedenkrát v kalendářním roce.
21. Z uvedených zákonných ustanovení vyplývá, že zákon o azylu u zjevně nedůvodných žádostí počítá s konceptem tzv. bezpečné země původu (§ 16 odst. 2). Definici tohoto pojmu lze nalézt v citovaném § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Žadatele pocházející z bezpečných zemí původu nelze pak bez dalšího považovat za osoby vyžadující ochranu. Podstatou tohoto konceptu je nezkoumání důvodů pro udělení azylu a doplňkové ochrany a toliko posouzení, zda daná země podmínky definice „bezpečné země původu“ splňuje. Základem vnitrostátní úpravy je procedurální směrnice.
22. Podle odst. 40 věty druhé odůvodnění procedurální směrnice, pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost označit ji za bezpečnou a vycházet z domněnky, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud žadatel neprokáže opak.
23. V souladu s odst. 46 odůvodnění procedurální směrnice mohou členské státy bezpečnost země posuzovat případ od případu nebo označit země jako bezpečné přijetím seznamu těchto zemí.
24. V samotné procedurální směrnici se upozorňuje na to, že hodnocení, z něhož označení země původu jako bezpečné vychází, může ze své podstaty vzít v úvahu pouze všeobecnou občanskou, právní a politickou situaci v dané zemi a to, zda jsou původci pronásledování, mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání v praxi postižitelní, jsou-li v této zemi shledáni odpovědnými (odst. 42 odůvodnění procedurální směrnice).
25. Česká republika využila možnosti neposuzovat bezpečnost země případ od případu, ale přijmout vnitrostátní seznam bezpečných zemí původu. Ten obsahuje vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění vyhlášky č. 68/2019 Sb. (dále jen „prováděcí vyhláška“). Podle § 2 bodu 24 prováděcí vyhlášky považuje Česká republika za bezpečnou zemi původu Ukrajinu, avšak s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů.
26. Jak vyplývá ze správního spisu, žalobkyně několikrát uváděla, že žila v D.. Žalovaný se však místem bydliště žalobkyně vůbec nezabýval a vycházel bez dalšího pouze z formální (evidenční) adresy pobytu žalobkyně v Zakarpatské oblasti. Otázka předchozího bydliště žalobkyně nebyla ve správním řízení jednoznačně žalovaným objasněna, přičemž se jedná o otázku rozhodnou pro řádný přezkum napadeného rozhodnutí. Z toho důvodu je namístě přistoupit k přezkumu napadeného rozhodnutí z tohoto úhlu i bez námítky žalobkyně.
27. Předně soud uvádí, že jedním z významných údajů pro posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany je místo posledního bydliště žadatele v zemi původu, tedy místo, ve kterém cizinec naposledy trvale žil před odjezdem ze země původu a u kterého lze za běžných okolností očekávat, že by se v něm v případě návratu do země původu opět usadil. Není proto rozhodné místo evidenčního pobytu. Pokud se například při své cestě do ČR žadatel zastavil na kratší dobu v jiném místě, nestává se tím toto místo jeho bydlištěm,

Shodu s prvopisem potvrzuje: J. R.

ve vztahu ke kterému by měla být žádost o mezinárodní ochranu posuzována (srov. rozsudek NSS ze dne 16. 10. 2020, č. j. 5 Azs 73/2019-61).

28. V průběhu předcházejícího správního řízení žalobkyně k této otázce uvedla, že bezprostředně před odjezdem žila v D., kam jezdila za svou babičkou, hlášený pobyt nicméně měla v Zakarpatské oblasti, kde vyrůstala. Při seznámení s podklady rozhodnutí pak doplnila, že od svých 9 let žila s babičkou v D.. Žalovaný nicméně opřel svůj závěr o předchozím bydlišti žalobkyně pouze o skutečnost, že žalobkyně měla hlášenou adresu pobytu v Zakarpatské oblasti. Z ničeho přitom nevyplývá, zda žalobkyně porozuměla tomu, že není tázána na to, kde se naposledy na Ukrajině zdržovala, ale kde naposledy trvale žila. Za dané situace měl žalovaný podle soudu položit žalobkyni další otázky (kupříkladu v rámci doplňujícího pohovoru), a to v takovém rozsahu, aby mohl postavit najisto, že bydliště žalobkyně nebylo v „částech D. oblasti pod kontrolou proruských separatistů“. Žalovaný však nejen že se nesnažil od žalobkyně získat další pro určení režimu projednání její žádosti rozhodné skutečnosti, ale tuto otázku v odůvodnění napadeného rozhodnutí ani sám žádným způsobem nevypořádal.
29. Závěr, že žalobkyně přichází z bezpečné země původu, tak podle soudu není dostatečně odůvodněn. Tato vada přitom brání přezkumu napadeného rozhodnutí v rozsahu řádně uplatněných žalobních bodů, a soud k ní proto musel přihlídnout i bez námítky. Vzhledem k povaze této vady pak nemohl řádně uplatněné žalobní body věcně posoudit. Závěr o zjevné nedůvodnosti žádosti podle § 16 odst. 2 zákona o azylu je vzhledem k uvedenému přinejmenším předčasný.
30. Jen pro úplnost soud dodává, že závěr o nevěrohodnosti žalobkyniných tvrzení mohl stěží být založen pouze na té skutečnosti, že některá tvrzení uplatnila „až“ při seznámení se s podklady rozhodnutí. Řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany není řízením, které by bylo koncentrováno k určitému okamžiku, po kterém by žadatel o mezinárodní ochranu již nemohl uvádět další skutečnosti a tvrzení stran svého „azylového příběhu“. Předcházející řízení bylo ovládáno zásadou jednotnosti, což znamená, že žalovaný měl povinnost vycházet ze skutkového stavu ke dni vydání napadeného rozhodnutí. Úprava řízení o udělení mezinárodní ochrany žadatele v uplatnění svých tvrzení a důkazních návrhů určitou lhůtou časově neomezuje, ale umožňuje mu je uplatnit až do vydání rozhodnutí (za určitých podmínek dokonce až v rámci soudního přezkumu – srov. bod 11 tohoto rozsudku). Žalovaný se tak měl věcně zabývat veškerými tvrzeními žalobkyně. Na žalovaném potom bylo, aby případné rozpory ve výpovědi identifikoval, či dokonce její tvrzení přímo zpochybnil (například v rámci doplňujícího pohovoru), nebo naopak své pochybnosti rozptýlil.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

31. S ohledem na výše uvedené postupoval soud podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a napadené rozhodnutí jako nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
32. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobkyni, která byla v řízení úspěšná, žádné náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Shodu s prvopisem potvrzuje: J. R.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 26. října 2021

JUDr. David Kryška, v. r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje: J. R.